

Po beograjskem zasedanju

V Beogradu se je pred kratkim zaključilo redno zasedanje italijansko-jugoslovanskega mešanega odbora, ki ima po londonskem sporazumu nalogo, da spremlja, nadzoruje in vzpodbuja, če je treba, izvajanje določil posebnega statuta za slovensko manjšino na Tržaškem (bivša cona A) in za italijansko manjšino na Koprskem ter v Bujšćini (bivša cona B).

Ob zaključku zasedanja je odbor izdal skupno poročilo, v katerem je med drugim rečeno, da so na zasedanju podrobno proučili ukrepe, ki so bili že izdani ali se še pripravljajo za ureditev vprašanj, predvidenih v posebnem statutu. Odbor je ugotovil, da je bil na določenih področjih, kot na primer na področju kulturnih izmenjav, dosežen napredek. V tej zvezi bodo pripravili nov okvirni program nadaljnjih pobud, o katerem bodo razpravljali na prihodnjem zasedanju, ki bo spomladi v Rimu.

Odbor je proučil tudi poročila obeh pedagoških svetovavcev, katerih mandat je bil podaljšan za eno leto; razpravljal je o položaju šol in šolnikov ter o vprašanjih, ki zadevajo didaktično pomoč. Odbor je dalje obširno proučil — pravi poročilo — položaj obeh narodnih skupin in njune želje, zlasti kar zadeva šolstvo in kulturne ustanove. Sejni zapisnik bo predložen obema vladama, »ki naj odločata o rezultatih odborovega dela«. To je potekalo — zaključuje poročilo — v duhu pristranskega in prijateljskega sodelovanja, ki je značilno za odnose med obema državama.

Prav v zvezi z zadnjimi stavki piše italijanski tržaški dnevnik, da se zdi, da obstaja med obema delegacijama različna mnenja o »stanju izvajanj določil posebnega statuta«. Nato pa ponavlja list staro tezo, češ da bi moralo italijansko odposlanstvo zahtevati za italijansko manjšino več svobodščin, zlasti glede pravice do svobodnega združevanja, tiska, šolstva itd., pri čemer se ponovno sklicuje na načelo recipročnosti, češ pogledajte, kakšne svobodščine uživajo na tem področju tržaški Slovenci!

Noben tržaški Slovenec nima, po našem mnenju, nič proti temu, da se italijansko odposlanstvo krepkeje zavzema za zaščito istrskih Italijanov, ker je to njegova naloga in dolžnost. Nihče pa ne more od nas pričakovati, da bomo razumeli ali odobrvali takšna prizadevanja in takšne zahteve, o katerih že vnaprej vemo, da niso izvedljive, ali ki so postavljene z namenom, da služijo kot pretveza za neizpolnjevanje obveznosti do naše manjšine na Tržaškem.

Duh, ki preveva sedanje italijansko-jugoslovanske odnose in ki je bil tudi na tem zasedanju potrjen, nas sicer ne pooblašča, da bi lahko z gotovostjo govorili o obstoju

(Nadaljevanje na 2. strani)

DE GAULLE PROTI PRISTOPU ANGLIJE

Francoski predsednik De Gaulle je imel v ponedeljek tiskovno konferenco, na katero je prišlo okrog tisoč francoskih in tujih časnikarjev. Na njej je tako odločno nastopil proti pristopu Velike Britanije k Skupnemu evropskemu trgu, da so postala na mah odveč vsakršna posvetovanja, ki se še vodijo o tem med zunanjimi ministri in na drugih diplomatskih in gospodarskih gladih. Po mnenju generala De Gaulla bi pomenil pristop Velike Britanije k Skupnemu trgu njegovo uničenje, ker bi Anglija zahtevala toliko obzirov, odlogov, izjem itd., da bi se s tem Skupni trg sam razkrojil. To velja tudi za primer, da bi Anglija izpolnila vse pogoje, ki so jih zahtevali od nje (in dejansko je nekaj glavnih že izpolnila, zlasti tudi z razvrednotenjem funta šterlinga, da bo ozdravila svoje gospodarstvo).

De Gaullova odklonitev sicer ni prišla čisto nepričakovano, saj se je vedelo, da ima Anglijo v želodcu in da ni naklonjen njenemu pristopu. Vendar so menili, da bo postavil samo še kakšne bolj ali manj težke pogoje, ne bo pa pristopa odločno odklonil. Zato je razočaranje pri vseh tistih, ki so za britanski pristop (in med temi je Italija), kljub vsemu veliko. Najhujše seveda v Londonu.

De Gaulle je pripravljen pristati samo na neko obliko povezave ali tesnejšega gospodarskega sodelovanja z Veliko Britanijo, Irsko in skandinavskimi državami.

Glede položaja na Bližnjem vzhodu je zavzel De Gaulle čisto arabsko stališče nasproti Izraelu in pripisal vso krivdo za vojno temu zadnjemu. Združene države je napadel zaradi vojne v Vietnamu, Nemcem pa jo je zasolil z izjavo, da je Šlezija poljska dežela in da morajo obveljati sedanje meje na Odri in Nisi. Zahteval je tudi, da mora postati Quebec svobodna, dejansko suverena država, tako da bo Quebec sam gospodar svoje narodne usode, »kot je v svetu toliko in toliko drugih držav, ki niso tako veljavne in ne tako obljudene«.

Z UŽITKOM PONIZUJE ANGLIJO

Iz De Gaullovih izjav je bilo jasno razločiti, kak užitek mu povzroča, da je lahko ponovno ponizal nekoč mogočno Anglijo in spet udaril po Združenih državah. Čeprav so nekatere De Gaullove kritike na račun Anglije in Združenih držav tudi upravičene, pa je na drugi strani vendar več kot očitno, za njegovo zagrizeno nasprotovanje britanskim in ameriškim načrtom ne izvira toliko iz nekaterih objektivnih zgodovinskih okoliščin, ki bi narekovale Franciji drugačno politiko, in tudi ne iz drugačnega idejnega prepričanja, ampak iz nekaterih

kompleksov in zamer, ki se skrivajo v starem francoskem predsedniku samem. Vsa njegova mednarodna politika stremi samo za tem, da bi nagajala Američanom in Veliki Britaniji, pri čemer je prisiljen, da se postavlja na stališča, ki so zelo blizu Mao Tse Tungovim in stališčem arabskih ekstremistov, da ne rečemo Sovjetske zveze, četudi je po drugi strani zelo konservativen.

Vse to je morda tudi posledica dejstva, da je De Gaulle že zelo star. Bliža se 80. letu, pri čemer je treba upoštevati, da so po splošnem mnenju in zakonskih normah že 60-letniki, celo pri čisto podrejenih delih zreli za to, da se umaknejo v pokoj, četudi obstojajo seveda izjeme. Očitno pa ta biološki zakon ne velja za politike na oblasti, kakor je De Gaulle.

MUČEN VTIS V FRANCII

Njegova nepopustljivost je napravila mučen vtis celo v Franciji, kajti povprečni Francoz se zaveda, da bo to še bolj otežilo odnose med Francijo in njenimi dosedanjimi zahodnimi zaveznicami ter da De Gaullova politika potiska Francijo v osamljenost, ki ni samo »veličina«, o kakršni sanja stari voditelj. Tudi povprečni Francoz se začneja zavedati, da spravlja De Gaulle Francijo v vlogo muhastega in razvajenega otroka, ki mu ni nobena stvar dovolj dobra in ki neprestano viha nos nad svojimi prijateljčki ter se noče igrati z njimi, hoteč jih pripraviti do tega, da bi mu še bolj dvorili, ga prosili in se poniževali pred njim. Toda v svetovni politiki je danes taka osamljenost nemogoča, tem manj, ker De Gaulle zahodne politike atlantskega zavezništva in političnega združevanja v okviru zahodne Evrope nima s čim nadomestiti. Za to mu manjka idej, državniškega formata in tudi osebne prikupnosti, ki je odlikovala npr. Kennedyja, da je lahko dal Ameriki in vsemu zahodu nov zagon do »novih meja«. Vsega tega De Gaullu manjka. Brez takih novih idej pa ostane njegova politika jalova in zgolj osebna ter bo trajala pač tako dolgo, dokler bo De Gaulle živel ali ostal na oblasti. Lahko pa se reče, da je De Gaulle tudi za Francijo danes bolj ovira in cokla kakor pa njen veliki duh prenovitve.

DE GAULLOVA ODGOVORNOST

Njegova napaka je zlasti v tem, da ne zna povezati svoje politike s teženjem mlajših francoskih generacij, ki so sposobne navdušenja, ampak da črpa svoje navdihe iz krogov starih aristokratov, generalov in politikov, ki nimajo čuta za nove tokove, ki strujajo v svetu.

(Nadaljevanje na 3. strani)

RADIO TRST A

• **NEDELJA**, 3. decembra, ob: 8.30 Kemitjska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.15 Poslušaj boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Moj oče in jaz«. Dramatizirana zgodba. Napisal Gian Francesco Luzi, prevedel Franc Jeza. Tretje nadaljevanje; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj...; 14.45 Popevke za nedeljski popoldan; 15.30 »Lov na divje gosi«. Kriminalka, napisal Giuseppe Feroni, prevedel Maks Sah. Igra R.O.; 17.30 Prijatelji zborovskega petja; 18.00 Koncert v miniaturi; 18.30 Iz pesniških gajev: »Oton Zupančič« (Marko Kravos); 19.15 Nedeljski vestnik; 20.30 Iz Slovenske folklore: Rado Bednarik: »Pratika za prvo polovico decembra«; 21.30 Vaški ansambli; 22.10 Sodobna glasba.

• **PONEDELJEK**, 4. decembra, ob: 11.40 Radio za šole (za srednjo šolo); 12.10 Pomenek s poslušavkami; 13.30 Priljubljene melodije; 17.20 Ne vse, toda o vsem; 17.40 Radio za šole (za srednjo šolo); 18.00 Zbor »Tita Birchebner« iz Tapogliana in Nogareda al Torre; 19.30 Moj prosti čas; 20.50 Kulturni odmevi; 22.30 Basist Dragiša Ognjanović, pri klavirju Gita Mally. Slovenske ljudske pesmi v priredbi Zorka Prelovca.

• **TOREK**, 5. decembra, ob: 12.00 Iz slovenske folklore: Rado Bednarik: »Pratika za prvo polovico decembra«; 17.20 Slovenščina za Slovence (prof. Martin Jevnikar); 17.40 Danilo Sedmak: Osnove psihologije: »Custva«; 17.50 Akademski folklorni ansambel »France Marolt« pod vodstvom Tončke Maroltove; 18.30 »Sveti Miklavž na podsrešju«. Mladinska radijska igra, napisala Tončka Turk; 19.10 Plošče za vas, quiz oddaja; 20.35 Benjamin Britten: »Peter Grimes«, opera v treh dejanjih s prologom.

• **SREDA**, 6. decembra, ob: 11.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol); 12.10 Brali smo za vas; 13.30 Glasba iz filmov in revij; 17.20 Odvetnik za vsakogar, pravna posvetovalnica; 17.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol); 18.30 Nove plošče resne glasbe; 19.10 Zdravniška posvetovalnica, pripravlja dr. Rafko Dolhar; 19.20 Razkuštrane pesmi; 20.35 Simfonični koncert. V odmoru (približno ob 21.25) Za vašo knjižno polico.

• **ČETRTEK**, 7. decembra, ob: 12.00 Tri in ena — sobotni variete. Besedilo Danila Lovrečiča; 17.20 Pregled zgodovine italijanskega slovstva: Marija Kacin: »Značilnosti renesanse«; 18.00 Zbor »Aquil« iz Basiliana; 18.30 Sodobni slovenski skladatelji: P. Ramovš: Simfonieta, Scherzino za vodala in klavir. Orkester Slovenske filharmonije vodita Samo Hubad in Bogo Leskovic; 19.10 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 20.35 »Maria Stuart«. Tragedija v petih dejanjih, napisal Friedrich Schiller, prevedel Oton Zupančič. Igra R.O., režira Jože Peterlin; 22.30 Skladbe davnih dob.

• **PETEK**, 8. decembra, ob: 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.00 Praznična matinea; 11.00 Koncert mestnega orkestra iz Dubrovnika pod vodstvom Antona Nanuta; 11.45 Cecilijanka revija goriških pevskih zborov; 12.10 Gospodinja nakupuje — pripravil prof. Tone Penko; 15.30 »Obuli maček«, pravljica, napisal Edvard Martinuzzi. Igrajo člani Slovenskega gledališča v Trstu, režira Adrijan Rustja; 17.20 Ne vse, toda o vsem; 18.00 Marijine pesmi v izvedbi Ljubljanskega semenišča pod vodstvom Jožeta Trošta; 19.10 Novele XX. stoletja; Luigi Pirandello: »Krokar z Mizzara«; prevedel Franca Jeza; 20.45 Koncert operne glasbe.

• **SOBOTA**, 9. decembra, ob: 12.00 Kulturni odmevi; 13.30 Semeni plošče; 14.45 Poieta Chad in Jeremy; 15.00 Glasbena oddaja za mladino; 16.00 Avtoradio — oddaja za avtomobiliste; 16.15 Pregled slovenske dramatik. Pripravila Jože Peterlin in Josip Tavčar. Peta oddaja, Stritarjeva družbena igra. Prizore iz iger »Pismo«, »Zorko« in »Logarjevi« Josipa Stritarja, igra R.O.; 17.20 Dialog, cerkev v sodobnem svetu; 17.40 Otrokov pravljčni svet: »Stara cestna svetilka«. Napisal Hans Christian Andersen, izvedba Zlate Rodoškove; 18.00 Zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane pod vodstvom Marka Muniha; 19.10 Družinski obzornik, pripravlja prof. Ivan Theuerschuh; 19.25 Operetne melodije; 20.35 Teden v Italiji; 20.50 Tri in ena — sobotni variete; 21.20 Vabilo na ples; 22.40 Za prijeten konec tedna.

Po kongresu KD

V nedeljo zvečer se je končal v Milanu vsedrjavni kongres italijanske Krščanske demokracije. Na njem so posegali v razpravo o političnem programu in liniji govorniki raznih struj v stranki: leve, sredinske in desne. Po mnenju komentarjev so sklepi kongresa pozitivni predvsem v tem, da se bo stranka še odločneje ukvarjala z realnimi problemi. To sta zahtevali zlasti sindikalna levica kot tudi nova Tavanijeva skupina in obe sta tudi povečali svoje zastopstvo v nacionalnem svetu KD. V bistvu je izšla KD s kongresa še bolj odločena in pripravljena nadaljevati sredinsko-levo politiko in sedanjo koalicijo s socialisti, a brez »odpiranj« proti komunistom. Kongres je potrdil popolno zaupanje Morovi vladi.

Razmerje v sestavi zastopstev posameznih struj se je nekoliko spremenilo v prid nekaterih in v škodo drugih, vendar pa bistvenih razlik od prej ni. Diskusije so bile stvarne in na visoki ravni. Tisk Združene socialistične stranke je sklepe kongresa KD ugodno ocenil.

—0—

SPORAZUM O CIPRU

Nepričakovano so v sredo poluradno sporočili v Atenah in Ankari, da je bil dosežen sporazum o Cipru. Upiral se mu je še ciprski predsednik Makarios, a v 7-urnem

nočnem razgovoru ga je prepričal posebni odposlanec predsednika Johnsona, Cyrus Vance. Sam Makarios je po razgovoru smehljaje naznanil časnikarjem, »da bo vladal na Cipru mir in da ne bo prišlo do turške invazije«.

Vsebinska pogodba še ni znana. Diplomacija tajnika Atlantske zveze Brosia in predsednika Johnsona, na osnovi obljub in groženj, je torej rodila uspeh.

—0—

Angleži so zapustili svojo dolgoletno oporišče Aden, ki postane formalno samostojno, a se bo priključilo Jemenu.

POTRES UNICIL MAKEDONSKO MESTECE

V zahodnomakedonskem mestecu Debar, ki se nahaja ob jugoslovansko-albanski meji, so v četrtek ob 8.30 doživeli izredno močan potres. Bil je hujši kot tisti, ki je pred nekaj leti porušil Skopje.

Ko to pišemo, so izpod razvalin potegnili sedem trupel, a se boje, da je število smrtnih žrtev mnogo večje.

Oblastva so poskrbela, da so na kraj nesreče pripeljali šotore za 10 tisoč ljudi, kar pomeni, da je mestece takorekoč do tal porušeno.

Potresne sunke so zabeležili tudi v Skopju, a tu ni bilo nobene škode, le da je med ljudstvom nastal velik preplah.

MacNamara odstopil

Robert Mc Namara je po šestih letih zapustil ameriško ministrstvo za obrambo. Zamenjal ga je za mesto predsednika »Svetovne banke za obnovo in razvoj«. To novico sta prva prinesla v torek dnevnika »Washington Post« in »New York Times«.

Mc Namarov naslednik v funkciji obrambnega ministra bo postal baje guverner Texasa, John Connally, ki je bil, kot znano, ranjen pri atentatu na predsednika Kennedyja.

Mc Namara je predsednik Kennedy povabil, da bi prevzel obrambno ministrstvo. Prej je bil industrialec. V teh šestih letih pa so se njegove naloge in odgovornosti, zlasti v zvezi z vojno v Vietnamu, vedno večale in to ga je telesno že hudo izčrpalo. Včasih je delal tudi po 18 ur na dan. V zadnjem času pa se je tudi precej govorilo o njegovih nasprotstvih s predsednikom Johnsonom glede ameriške strategije v Vietnamu. Mc Namara ni bil za stopnjevanje bombardiranja Severnega Vietnama, ker je mnenja, da to ne more odločiti vojne.

TEDENSKI KOLEDARČEK

3. novembra, **nedelja**: Frančišek Ksav.
4. decembra, **ponedeljek**: Barbara, Barica
5. decembra, **torek**: Stojan, Uroš
6. decembra, **sreda**: Miklavž, Nikolaj
7. decembra, **četrtek**: Urban, Sladoj
8. decembra, **petek**: Brezm. Spoč. D. M.
9. decembra, **sobota**: Valerija, Savica

Izdajatelj: Engelbert Besednjak • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

Pravijo, da Mc Namara z veseljem zapušča obrambno ministrstvo, katero je vodil dalje kot katerikoli njegov predhodnik, kajti kot predsednik Svetovne banke bo imel miroljubnejšo in bolj simpatično delo (naloge te banke je usmerjati pomoč in kapital v nerazvite države), velik vpliv in ugled ter bo tudi več zaslužil, povrh pa mu od zaslužka ne bo treba plačati davka.

PO BEOGRAJSKEM ZASEDANJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

takih skritih namenov, vendar dobro vemo, kako je ta duh ranljiv, zlasti kadar se nacionalistične skupine pritiska posredno ali neposredno spravijo na nosilce tega duha, to je na osebe in organe, ki so odgovorne za reševanje manjšinskih problemov. In pisanje omenjenega tržaškega dnevnika je klasičen primer takega pritiska.

Ob koncu si dovoljujemo še eno pripombo. Trinajstletni obstoj mešanega odbora, zlasti pa rezultati njegovega delovanja, zgovorno kažejo, da med manjšinama in mešanim odborom ni prave in zadostne povezave, kar je po našem mnenju eden izmed vzrokov, da njegovo dosedanje delo ni dalo vseh tistih uspehov, ki sta jih manjšini pričakovali.

Ne vemo sicer natančno, kakšni so odnosi med odborom in italijansko manjšino v Istri. O naših odnosih pa mislimo, da so vendarle preveč površni, da bi mogli odborovemu delu in sploh celotni stvari kdovekako koristiti. Nujna bi zato bila določena sprememba metode dela, kar mislimo, da je glede na sedanje zadovoljivo stanje odnosov med državama z dobro voljo lahko izvedljivo.

Zaposlenost in nezaposlenost v Sloveniji

Zadnja številka štirinajst dnevnika »Naši razgledi«, ki izhaja v Ljubljani, prinaša razpravo pod naslovom »Nezaposlenost v Sloveniji«, v kateri opozarja Janez Škerjanec na študijo, ki jo je objavil pred kratkim Republiški zavod za zaposlovanje v Ljubljani o brezposelnosti v Sloveniji, in navaja poglobljene podatke iz nje.

Po teh podatkih je bilo v letu 1967 v Sloveniji zaposlenih kakih 11.000 ljudi manj kot leta 1965, ko je bilo zaposlenih skupno 549.000 ljudi. Prijavljenih brezposelnih pa je bilo l. 1964 7.749, l. 1965 9.470, l. 1966 12.004, letos pa 14.304, kar znaša 2,64% glede na število zaposlenih. Okrog 30% brezposelnih so ljudje s strokovno izobrazbo, 38,6 pa je mladih ljudi, ki si prvič iščejo zaposlitev. Po mnenju avtorja ne gre več »zgolj za nekoliko povečano stopnjo funkcionalne brezposelnosti (zaradi togosti delovne sile, ki si ne zna ali noče takoj najti drugega delovnega mesta), temveč že za izrazit pojav depresijske brezposelnosti, katere breme je skorajda v celoti padlo na ramena mladih ljudi, ki šele stopajo v delovni kontingent«. Z naraščanjem brezposelnosti pa je računati tudi še v nekaj prihodnjih letih, meni Škerjanec.

Potem opozarja, da prijavljena brezposelnost nikakor ne predstavlja celotnega obsega današnje brezposelnosti v Sloveniji in piše:

»Republiški zavod za zaposlovanje se je jasno zavedal tudi tega dejstva in skušal priti do resničnega prikaza brezposelnosti v Sloveniji. Zato je izpeljal na območju posameznih občinskih zavodov v delovnih organizacijah anketo, s katero je želel dobiti realne podatke. Izidi so pokazali, da gre v resnici še za veliko večjo brezposelnost, kot pa jo prikazuje evidenca brezposelnih, prijavljenih pri zavodih za zaposlovanje. Če uporabimo enako metodo prikazovanja zaposlenih in brezposelnih, kot se običajno uporablja v mednarodnih primerjavah, pridemo do takihle spoznanj: celotno število delovne sile v Sloveniji bi znašalo po tej metodologiji kakšnih 797.000 oseb, brezposelnih pa 44.000 oseb. Razmer-

je med obema številoma nam da stopnjo brezposelnosti v višini 5,5 odstotka.«

Med brezposelnimi so zastopani mladi ljudje do 26. leta s 67,8%.

—0—

BO »ADRIA-AVIOPROMET« LIKVIDIRAN?

Iz pisanja slovenskega tiska je razvidno, da je slovensko letalsko podjetje »Adria Aviopromet« v hudi gospodarski stiski zaradi posledic gospodarske reforme. Težava je, kot kaže, v tem, da bi moralo podjetje delovati brez novih večjih investicij, ki pa so potrebne, ker so letala »Adria Avioprometa« zastarela ter bi si moralo podjetje kupiti dvoje modernih reaktivnih letal, da bi moglo konkurenčno dalje opravljati svojo chartersko dejavnost. Kreditov v ta namen pa ne dobi.

Te dni je govoril o tem predsednik slovenske republiške gospodarske zbornice Leopold Krese. Povedal je, da iščejo rešitev za »Adria Promet«, ker njegova likvidacija bi prizadela vse slovensko gospodarstvo. V ta namen so že izdelali neke predloge, npr. da bi prevzelo chartersko dejavnost v sklop svoje gospodarske dejavnosti podjetje »Generalexport«, ki bi kupilo dvoje reaktivnih letal, stara letala »Adria Avioprometa« pa prodalo.

Likvidacija »Adria Avioprometa« bi pomenila tudi veliko moralno škodo, saj so bili Slovenci zdaj zelo ponosni na svojo letalsko družbo, ki je večala ugled Slovenije v svetu. Skupina izvrstnih letalcev in tehnikov bi se razpršila, v glavnem v službe v tujino.

DE GAULLE PROTI PRISTOPU ANGLIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

»V krogih demokratične opozicije v Parizu pripominjajo, da lahko govori general, kar hoče, in da lahko napravi mnogo škode, a ne more triumfirati, ker nima gospodarskih, finančnih in vojaških sredstev za tako zunanjo politiko, kakršno bi hotel. Vendar se boje posledic za Francijo in za evropsko graditev,« je zapisal dopisnik dnevnika »La Stampa« v svojem poročilu iz Pariza. Predvidevajo hudo krizo Evropske gospodarske skupnosti, tako da se v Parizu nekateri sprašujejo, če general morda ne želi celo uničiti Skupnega evropskega trga, s pretvezo, da bi ga rad rešil. S tem si nakopuje De Gaulle velikanško odgovornost pred zgodovino, kajti razbitje Skupnega trga lahko pomeni zeleno luč za nacionalizme v državah, ki zdaj sestavljajo Skupni trg in zlasti v Nemčiji, in morda se nikdar več ne bi ponudila taka priložnost za združitev Evrope, kakor jo zdaj pomeni Skupni trg.

Mnogo je odvisno tudi od Anglije, kako bo namreč reagirala. Ministrski predsednik Wilson je pokazal v svojih izjavah v spodnji zbornici v odgovor na De Gaullovo tiškovno konferenco veliko mirnost in dobre živce. To pa je dober znak.

Wilson je tudi izjavil, da Anglija vztraja pri svoji prošnji za sprejem v Evropsko gospodarsko skupnost, kajti o tem mora odločiti vseh šest njenih članic skupno, ne pa le De Gaulle sam.

Tudi Izraelci so precej ostro reagirali na De Gaullovo izjavo. Izraelska vlada je imela o tem posebno sejo.

Teološki tečaj za laike v Ljubljani

V Ljubljani je bil od 6. do 25. novembra letos teološki tečaj za akademike in izobražence. Tečaj so vodili znani profesorji bogoslovja v Ljubljani; vršil se je na teološki fakulteti. Predavanja so bila štirikrat tedensko po dve uri zvečer, sledila je diskusija, ki je trajala tudi po tri ure.

Zanimanje za tečaj je bilo izredno. Saj je bil prvi tovrstni po vojni. Število udeležencev je sredi tečaja naraslo skoro na štiristo, tako da so

morali poleg predavalnice ozvočiti še drugo sobo. Tako obisk kakor diskusije in anketa so pokazali, kako je bil ta tečaj zaželen, potreben in koristen. Zato ni čudno, da se je izrazila želja, da bi se odslej tak tečaj organiziral redno vsako leto, po možnosti dvakrat, v jeseni in na pomlad.

Prvi teden je dr. Janžekovič s svojimi govori o filozofskih temeljih podal dokaze smotnosti za božjo ekzistenco. Analitično, logično razvidno podajanje snovi je že od samega začetka pritegnilo pozornost poslušalcev. Diskusije so osvetlile marsikatera težka vprašanja in razživele poslušalce.

Drugi teden je govoril dr. Trstenjak o antropološko eksistencialnem pristopu k človeku. Ze sam naslov, prav tako pa tudi predavatelj-psiholog je vplival nadvse privlačno na mladino. Težko pot evolucionizma je znal predavatelj prikazati nadvse živo in neposredno. Domiselno je odgovarjal na sto in več najrazličnejših vprašanj vedoželjne mladine.

Tretji teden je dva večera razvijal dr. Grmič genezo sodobnega ateizma, ki jo je podal z vso vitalnostjo in preprčljivostjo.

Zadnja dva večera sta bila posvečena velikemu francoskemu filozofu Maurice Blondelu. Njegove misli in življenje je namesto obolelega prof. Kocbeka podal dr. Janžekovič. Morda je to predavanje najbolj pritegnilo po svoji tematiki.

V zaključni službi božji je ljubljanski nadškof dr. Pogačnik povzel smisel tečaja, ki naj pride praktično do izraza v dialogu človeka z Bogom, ki bo dejansko osrečil njegovo življenje.

Ali ne bi bilo potrebno tudi pri nas prirediti podoben teološki tečaj za naše akademike in izobražence v Trstu, morda tudi v Gorici in drugje v zamejstvu? Seveda bi morali predavatelji — teologi in laiki — poleg svoje razglednosti in odprtosti, znati vzpostaviti ploden dialog s poslušalci. Tak dialog naj bi vodil v vse širši dialog med našo duhovščino in laiki v pravem pokoncilskem duhu. Za nas velja prav tako, ali pa še bolj, da »razumemo znamenje časa«, ali ne.

M. K.

Nürnberška „železna devica“

Bram Stoker — Prevedel F. J.

5

Sli smo okrog grajskega jarka. Tu pa tam smo se ozrli čez zid in vsakokrat smo videli, da gre mačka za nami. Najprej se je še vračala k mrtvem mladiču, ko pa je razdalja naraščala, ga je vzela v gobček in nam tako sledila. Čez nekaj časa pa ga je izpustila, ker smo videli, da nam sama sledi; verjetno ga je kje skrila. Amelia se je vedno bolj vznemirjala zaradi te mačve zagrizenosti in več kot enkrat je ponovila svoje svarilo. Toda Američan se je vsakokrat samo veselo zasmeljal in končno, ko je videl, da jo začinja skrbeti, je rekel:

»Rečem vam, gospa, da ni treba, da ste zaskrbljeni zaradi te mačke. Ji bom že pokazal.« Udaril se je po žepu, v katerem je nosil pištolo. »Rajši, kot da bi vas skrbelo, bom ustrelil to mrcino, tu na mestu, tudi za tveganje, da se bo vmešala policija, ker nosim kot tujec orožje brez dovoljenja.«

Tako govoreč se je nagnil čez zid, toda

ko ga je mačka zagledala, se je puhajoč skrila med visoko cvetje. Nadaljeval je:

»Stavim, da se ne bo več pokazala, ker bolj razume, kaj je zdravo zanjo, kot večina ljudi. Stavim, da bo šla zdaj nazaj k svojemu crknjenemu mladiču in mu bo pripravila zaseben pogreb, čisto sama zase.«

Amelia ni ničesar več dejala, da bi iz slabo razumljene prijaznosti do nje zares ne ustrelil mačke; in tako smo šli dalje in prestopili majhen lesen most, ki je vodil do glavnega vhoda, kjer se je začela tlakovana pot med gradom in peterokotnim Stolpom mučenja. Ko smo prišli čez most, smo spet opazili mačko pod nami. Ko nas je zagledala, je postala ponovno besna in se je divje trudila, da bi splezala kvišku po strmih steni. Hutcheson se je zasmeljal, ko je pogledal navzdol, in rekel:

(Dalje)

Tržaškega

Tudi letos ogromno jugoslovanskih turistov

Tudi letos je veliko število jugoslovanskih državljanov izkoristilo dvodnevni državni praznik ob dnevu republike in prišlo na obisk ali izlet v Trst. Skozi mednarodne prehode na Tržaškem je v sredo, 29. novembra, šlo 8456 avtomobilov z jugoslovansko registracijo in 187 avtobusov, 6163 turistov pa je prišlo z rednimi ali izrednimi vlaki. Računajo, da je ta dan prišlo v Trst kakih 35 tisoč jugoslovanskih državljanov.

Tudi letos je bila ta dan trgovina zelo živahna, čeprav je bil lani obisk za okrog 21 odstotkov večji. Upoštevati pa je treba, da je bilo letos vreme mnogo slabše in so bile nekatere ceste v Jugoslaviji zasnežene. Upoštevati je dalje treba, da v zadnjem času dnevno prihaja v Trst povprečno 7.500 Jugoslovancev in da so prebivalci Slovenije in bližnjih predelov Hrvaške te dni povečini ostali doma, ker imajo slabe izkušnje iz lanskega leta, ko je bil promet v Trstu zaradi ogromnega števila avtomobilov za več ur popolnoma paraliziran. Slovenci in mnogi Hrvatje imajo že tako več priložnosti kot ostali Jugoslovanci, da obišejo naše mesto v »mirnejšem ozračju«.

Kljub temu je bila kupčija, kot smo že omenili, tudi letos zelo živahna. Na svoj račun so prišle zlasti trgovine z gospodinjskimi stroji, s tekstilom in konfekcijami, zlatarne, da ne omenjamo stojnic na Rusem mostu ali Ponterošu, ki so jih jugoslovanski turisti naravnost »izpraznili«.

Promet po tržaških ulicah se je letos redno razvijal, ker je županstvo pravočasno poskrbelo za red in ker je določilo več

parkirnih prostorov samo za jugoslovanska vozila.

Prijetna novost so bili tudi letaki, ki so jih razdeljevali turistom na mejnih prehodih in ki so poleg dobrodošlice tržaškega župana v slovenščini in srbohrvaščini vsebovali nasvet, po katerih ulicah naj avtomobilisti vozijo, da ne pride do neprijetnih prometnih zastojev.

—0—

SPREJEM OB DNEVU REPUBLIKE

V torek, 28. novembra, na predvečer dneva republike, je bil v prostorih jugoslovanskega generalnega konzulata v Trstu svečan sprejem, ki sta ga priredila generalni konzul inž. Tepina in njegova soproga. Sprejema so se udeležili vladni komisar Cappellini, predsednik deželnega sveta De Rinaldini, tržaški župan Spaccini, predsednik pokrajine Savona, župani ostalih občin na Tržaškem, deželni odbornik Stopper in mnogi drugi oblastniki.

Kot vsako leto ob državnem prazniku SFRJ so se tudi letos udeležili svečanega sprejema številni predstavniki slovenskih političnih, kulturnih in gospodarskih organizacij iz vse dežele Furlanije-Juljske krajine.

JADRANSKI KOLEDAR 1968

Te dni je izšel »Jadranski koledar 1968«, ki ga je izdalo Založništvo tržaškega tiska pod pokroviteljstvom SKGZ v Trstu, uredil pa ga je Jože Koren. Ker bomo leta 1968 obhajali 25-letnico množične oborožene vstaje primorskega ljudstva, je koledar posvečen tistim številnim našim rojakom, ki so v boju z nacisti in fašisti žrtvovali svoja življenja.

Letošnji koledar je vsekakor zajetna knjiga, saj obsega nad 300 strani, povečini drobnega tiska. Svoje prispevke objavlja veliko število znanih tukajšnjih slovenskih avtorjev, med njimi pa najdemo tudi nekaj doslej neznanih imen, kot je na primer Jožko Ošnjak, ki sodeluje z dvema zanimivima sestavkoma iz življenja in bližnje zgodovine Beneške Slovenije. Ze sedaj opozarjamo na važno studijo Alberta Rejca o naslednjih emigracije v Beneški Sloveniji v 60 letih tega stoletja. O vsebini drugih prispevkov bomo še pisali, ker zaslužijo nekateri tudi določeno kritično oceno.

Koledarju, ki se predstavlja v lični zunanji opremi (osnutek za platnico je delo Rafaela Peka, vinjete pa Roberta Hlavatyja) so priležne knjige Prešernove in Celjske Mohorjeve založbe ter Mladinske knjige. Tiskala pa ga je tiskarna Graphis v Trstu.

S seje pokrajinskega sveta:

ZAHTEVA PO DEMISIJAH NI UTEMELJENA

Na seji tržaškega pokrajinskega sveta, ki je bila v sredo, 29. novembra, je predsednik Savona med drugim obrazložil razloge, zaradi katerih ni postavil na dnevni red resolucije liberalnega svetovavca Jone, ki je zahteval, naj pokrajinski odbor odstopi, češ da z odstopom odbornika Saše Rudolfa ne uživa več zaupanja večine pokrajinskega sveta. Predsednik Savona je izjavil, da se odborova sestava doslej še ni spremenila, ker je odbornik Rudolf sprejel njegovo povabilo, naj vsaj začasno ostane na svojem mestu, dokler se politični položaj ne razčisti.

Odbornik Rudolf je tako ravnal, ker je občni zbor Slov. skupnosti naročil svojim vodstvenim organom, naj s pomočjo razgovorov z vodstvom sredinsko-levih strank ugotovijo, če obstaja možnost, da se odstranijo vzroki, zaradi katerih je prišlo do politične krize.

V pričakovanju izida teh razgovorov bo torej odbornik Rudolf (kot tudi ostali predstavniki Slov. skupnosti, ki imajo odgovorna mesta v krajevnih upravah) obdržal vse svoje funkcije v pokrajinski upravi.

NOVA KNJIGA

Prejšnji teden je izšel nov učbenik za slovenske srednje šole, nižje in višje stopnje. Naslov knjige je »Italija, zemljepisni pregled«, njen avtor je profesor Rado Bednarik. Knjiga je pravzaprav že peta popravljena in razširjena izdaja. Obsega 160 strani s številnimi skicami, črteži in tudi slikami, seveda le črno-belimi. Zunanja oblika je lična. Da ustreza svojemu namenu (tudi za nižje šole), podaja knjiga v prvi polovici regionalno geografijo Italije, z obširnejšim opisom naše dežele. Drugi del pa vsebuje splošni pregled z geomorfološkega, klimatskega, biografskega in ontropičnega vidika.

Knjiga je zamašila vrzel med učbeniki za naše srednje šole. Sicer pa sploh še nimamo v slovenski sistematične zemljepisne knjige o Italiji. Zato je tem bolj vreden pohvale založnik, to je srednja šola »Simon Gregorčič« v Dolini in njen ravnatelj Stefančič ter seveda avtor sam. Vsi ti so brez dolgih razprav in teoretiziranja z lastno iniciativo iz žrtvami izdali potrebno knjigo. Zemljepis Italije se dobi v vseh slovenskih knjigarnah (cena 800 lir).

Beneška Slovenija

POMEMBEN SESTANEK

Prejšnji teden se je začel v Vidmu važen mednarodni sestanek, ki naj prouči možnosti trgovinskih zvez naše dežele z državami na Vzhodu. Sestanku je predsedoval znani italijanski univerzitetni profesor Diego de Castro, ki je bil svoj čas italijanski zastopnik pri zavezniški vladi v Trstu. Udeležili so se ga zastopniki vseh treh pokrajin; parlamentarci in univerzitetni strokovnjaki.

Vsebina razgovorov na strokovni višini so sklepi, naj se čimprej zgradi avtocesta do Trbiža; predor pod Monte Croce Carnico in posebno deželno središče, ki bo proučevalo možnosti in razvoj trgovinskih in tudi kulturnih izmenjav z Vzhodom. Pri tem delu pa pride po svoji zemljepisni legi v prvi vrsti v poštev dežela Furlanija-Juljska krajina.

Videmski sestanek je imel tem večjo važnost, ker so odločilno posegali v razpravo tudi navzoči jugoslovanski, češki in madžarski gostje.

FINŽGARJEV DOM — OPCINE

V soboto, 2. decembra bo imel koncert mešanega pevski zbor

GALLUS

Pel bo narodne, umetne in polifonske skladbe. Začetek ob 20.30. Vljudno Vabljeni!

V torek, 5. decembra pa bo

MIKLAVŽEV VEČER

Otroci bodo igrali igro o Miklavževem prihodu, nato pa bo prišel res svet Miklavž in bo obdaroval otroke.

Vsi, ki imate kaj sporočil za sv. Miklavža, jih pošljite v Finžgarjev dom od 14. do 16. ure. Napišite točna naročila na listek! Začetek igre je ob 17. uri.

OD 27. NOVEMBRA DO 16. DECEMBRA 1967

SEJEM KNJIGE

v prostorih TRŽAŠKE KNJIGARNE

PRILOŽNOST, KI JE NE SMETE ZAMUDITI,
DA OBOGATITE SVOJO KNJIŽNO POLICO.

IZREDEN POPUST

S 50% POPUSTOM.

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Ul. Sv. Frančiška 20 - Tel. 61792

ANDREJEV SEJEM

Se nekaj dni in začelo se bo zopet živahno goriško andrejevanje kot vsako leto. Živahno in polno vrveža, toda ne tako kot v starih časih, ko so prihajale trume deželanov v mesto za kupčijo in prodajo. Predali goriških trgovcev in gostilničarjev so se res napolnili z drobižem, pa tudi z bankovci; kupčija je cvetela in Andrejev sejem je bil res živ sejem za gospodarje, gospodinje, za stare in mladino, ki je prišla pri »komedijah« na svoj račun.

Danes je pa goriški Andrejev sejem res poln samih »komedij« ali »luna-parkov«, pravih kupčij je pa le malo ali nič.

Letos je prosilo za dovolilnice nič manj kot 70 lastnikov različnih privlačnih lop, šotorov in stojnic za streljanje, za avtomobilčke, sputnike, vrtiljake in otroške vlake v Ljudskem vrtu, na Travniku in v sosednih ulicah. Kramarskih stojnic bo pa še več, ker njih število letos ne bo omejeno.

Otvoritveni spored gre pa še popolnoma po starem. V soboto bodo zastopniki občine in turističnih ustanov odprli pokušnjo vina, gastronomski srečolov in razstavo poljedelskih strojev. Potem pa začne pitje in živžav, ki bo trajal ves teden.

CECILIJANKA 1967

Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice je priredila v nedeljo v Katoliškem domu tradicionalno Cecilijanko, pri kateri je letos sodelovalo 13 pevskih zborov. Prijetno in razveseljivo novost je letos predstavljal nastop pevskega zbora iz Štoblanke v Beneški Sloveniji in pevskega zbora iz Ukev v Kanalski dolini. Njuno udeležbo so poslušavci, ki so popolnoma napolnili dvorano, pozdravili z navdušenim, večkratnim ploskanjem, s čimer so gotovo hoteli poudariti solidarnost in tesno povezanost z vsemi svojimi brati v videmski pokrajini, ki živijo v tako težavnih kulturnih, socialnih in gospodarskih razmerah.

V prvem delu prireditve so nastopili mešani zbor »Lojze Bratuž« iz Gorice, mladinski zbor iz Doberdoba, ki je tudi prvič nastopil, mešani zbor iz Standreža, zbor Marijine družbe iz Gorice, moški zbor

»Fantje izpod Grmade«, mešani zbor Rupa-Peč in že omenjeni mešani zbor iz Štoblanke.

V drugem delu smo poslušali zbor SKPD iz Števerjana, mladinski zbor iz Standreža, zbor iz Ukev, moški zbor iz Jazbin, zbor iz Doberdoba in zbor »M. Filej« iz Gorice. Na koncu so združeni zbori zapeli pod vodstvom St. Jericija Flejšmanovo »V Gorenjsko oziram«.

Tudi letošnja revija pevskih zborov je bila vsekakor dokaz živahnega pevskega delovanja na Goriškem, ki še vedno igra važno kulturno in narodno vlogo med našim ljudstvom.

NEPOTREBNA STAVKA

V četrtek so goriški mesarji zaprli svoje prodajalne v znak protesta, ker prihaja v mesto vedno več mesa z onstran meje.

V svojem oklicu navajajo mesarji, da upada prodaja mesa kar stalno že od leta 1954 dalje. Od 11.687 stotov je padla prodaja mesa v Gorici na 7596 stotov, to se pravi za 35 odstotkov. Če bo šlo tako dalje, se bo znižala prodaja do konca leta za 40 odstotkov.

Mesarji se zlasti upirajo prodaji mesa na drobno pri pokriti tržnici od strani žensk, ki prihajajo zlasti ob četrtekih preko meje. Navajajo tudi, da ponujajo te nenadne prodajavke kar po cele kilograme mesa ne glede na zdravstvene predpise. Zaradi te protipostavne prodaje jugoslovanskega mesa, tako pravijo mesarji, so bili prisiljeni zapreti v četrtek svoje mesnice.

Stavka pa ni prav nič prizadela naših gospodinj, ker so že prejšnji dan pohitele na Rafut ali čez blok v številne mesnice in so si nabavile — skoraj za polovično ceno — potrebno količino mesa. Po drugi strani pa je bil »napol dovoljeni« mesni trg pri tržnici še bolj živahen kot po navadi, ker so ženske z one strani izrabile jezo goriških mesarjev v svoj prid.

Stavka ni bila torej prav nič na mestu, ker ni nikjer na svetu tako neumnega kupca, da bi si šel nabavit blago tja, kjer je dražje.

Sovodnje:

OBCINSKI PRORAČUN

V torek je občinski svet odobril letni proračun za 1968. Za javna dela je vnešena v proračun postavka 74 milijonov lir in pol. Z deželnim prispevkom bo občina zgradila telovadno dvorano s pritisklinami za 30 milijonov J. Nekaj nad pet milijonov in pol bo uporabila za javno razsvetljavo v Sovodnjah in v okoliških vaseh; za asfaltiranje občinskih cest 30 milijonov, z državnim prispevkom; za občinska kopališča pa nekaj manj kot devet milijonov lir.

Poleg teh sklepov je podelil občinski svet še 150 tisoč lir podpore domačemu športnemu društvu. Določil je tudi plačilo cerkovníkom, in sicer 14 tisoč lir sovođenjskemu, po deset tisoč pa okoliškim. Trije organisti bodo prejeli po 12 tisoč lir. Županu so pa odmerili 20 tisoč lir mesečnine. Poleg teh so bili sprejeti še nekateri manj važni sklepi in so bili imenovani tudi računski pregledniki.

Iz Goriške

Na zadnji seji so občinski svetovavci stavili več predlogov in sprejeli nekatere sklepe, ki se tičejo občinske uprave.

Svetovavec Fajt je predlagal, naj bi ostala cesta čez Mačjo reber do obmejnega bloka tudi pozimi odprta in to na splošno željo tamošnjih obdelovalcev. Predlagali so tudi, naj se čimprej popravi razdrapana cesta na Rojah, ki že ni več prevozna za automobile.

Med manjše, toda zelo tehtne sklepe sodi tudi sklep o slovenskem napisu na občinski hiši, o stalni večerni razsvetljavi spomenika padlim in da naj bodo sejni pisniki sestavljeni tudi v čisti slovenščini.

Tržič:

ALI STROJI ALI RIBE

Tržiški ribiči so bili prejšnji teden v upravičenem strahu, da ne bo letos nič z ribjim lovom in da bo zato več sto članov ribiških družin ob vsakdanji kruh.

Že več kot pol stoletja priplavajo ribe, v prvi vrsti glavatci-cefali, v velikih množinah v tržiški oziroma panzanski zaliv prezimit. Tržiška ribiška zadruga jih nalovi proti božiču in okoli Novega leta tudi po več tisoč stotov.

Letos je pa ribjega blagoslova kar na lepem docela zmanjkalo. Ribiči so v strahu raziskovali, kje je vzrok, da se ribe izogibljajo tržiškega zaliva. In so ga našli v odtokih umazanih in okuženih vod iz raznih tovarn. Zlasti tovarna zakovic in podobne železnine odvaja od rje napojeno vodo v morsk zaliv, ki je služil glavatcem za prezimovališče, ribičem pa za izdatno lovišče.

Zato se je ribiška zadruga pritožila pri županu in vodstvu tovarne in so vsi obljubili, da bodo zaprli okužene kanale in proučili možnosti, da se bodo v Tržiču lahko vrteli stroji in da bodo mogli tudi ribiči loviti.

Pevma:

NOVO NASELJE

Hiše in zemljišča, ki ležijo med glavno cesto in soško strugo, so dobile nove lastnike. Omenjene njive in polje so bile nekoč Fogarjeva last. Pozneje so prišle iz raznarodovalnih namenov, bodimo kar odkriti, v roke Ustanove treh Benečij. Načrti se pa niso posrečili. Novih naselnikov ni hotelo biti iz Furlanije. Zemljišč pa ustanova ni hotela razkosati, da bi jih dala domačinom v najem. Zgrajenih je bilo celo več kmečkih hiš z gospodarskimi pritisklinami, a so ostale dolgo let prazne. Šele po dolgih pogajanjih med Zvezo neposrednih obdelovalcev in Ustanovo treh Benečij je prišlo do pogodbe z novimi lastniki, ki so Stanislav Brajnik iz Standreža, Vida, dva Brumata, dva Pettarina in Marino Qualig iz Gorice. Novi posestniki bodo plačali prvi polletni obrok šele po enem letu, brez vsakršnega predujma.

Lastniki bodo obdelali, po načrtu, svojo zemljo v prvi vrsti s povrtnino. Brajnik pa še posebej s cvetličnimi nasadi, ker so namakalne priprave že pri rokah. Vseh sedem kmečkih gospodarstev bo imelo skupen živinorejski hlev, ki stoji že nekaj let. Deželna kmetijska uprava namerava dati pobude, da bi te kmečke skupnosti postale res vzorna posestva.

- Kanalska dolina

Rajbelj:

TURISTIČNI KRAJ

Naš kraj je znan po svetu bolj zaradi svinčevega rudnika in znamenitega jezera kot po čem drugem. In vendar je tudi Rajbelj z okolico izredno privlačen kraj tudi po svojih prirodnih lepotah. Visoki gorski grebeni se zrcalijo v sinjem jezeru, ki ga obdajajo zeleni gozdovi, še sedaj polni vsakovrstne divjačine. Ta košček gorskega sveta je kot nalašč ustvarjen tudi za turizem in oddih.

V ta namen pa seveda še marsikaj manjka; poleg dobro urejenih gostišč tudi sodobne prometne poti. Popravila je potrebna še vedno cesta na Predil. Pravijo, da jo bodo spomladi temeljito preuredili in asfaltirali kot prvovrstno turistično gorsko cesto. Istočasno jo bodo asfaltirali tudi na jugoslovanski strani. Potem bo ta murgartska ali predilska cesta res postala ena glavnih izletniških žil, ki bo povečala dotok tujcev tudi v rajbeljski okraj.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Srečanja in problemi

Te dni smo prejeli osmo številko »Goriških srečanj«. To je prikupna revija, prikupna tudi po svoji zunanji opremi, s toplimi, živahnimi barvami svijega ovitka, snažnim drobnim, pa lahko čitljivim in estetskim tiskom ter lepim papirjem, v tem pogledu ena najbolj čednih in modernih slovenskih revij, zlasti v primerjavi z mrkim, težkim kvadratnim ovitkom »Mostu«.

Tudi vsebina je zanimiva in živahno urejena, dasi idejno in kvaliteto ne povsem uravnovesena. Opaziti je, da se srečujeta v reviji dve struji: ena kritična, realistična in odločno slovensko usmerjena, druga pa sicer tudi kritična, toda bolj s stališča dotocene ideologije kakor pa preproste stvarnosti, bolj obrnjena k daljnim ciljem kakor pa na pot pred sabo in zato nekoliko nestrpna.

POUDARJENA SLOVENSKA ZAVEST

Izraz te druge struje je, kot kaže, uvodni članek Jožka Martelanca »Dileme ob delitvi dohodka«, v njem osvetljuje »sedanje obdobje ureditve gospodarstva in družbene reforme« in opozarja na razne negativne pojave: na čudno pojmovanje družbene lastnine; na samoupravljanje, ki »v številnih primerih ni več dogovor, odločitev v splošno korist na podlagi argumentov, ampak prikrit boj za odločitve, ki je njihovo primarno merilo osebni interes«; »zavest, ki hoče, da bi kdorkoli nanjo vplival, zavest, katere nosicele energično kritizira »družbo« itd. Značilno pri njem je to, da so vsega krivi ljudje, ne pa sistem izvajanja reforme kot tak.

Pod skupnim naslovom »Pred dvajsetimi leti so bili naši kraji priključeni k novi Jugoslaviji« sta objavljena članka Staneta Kavčiča in Milana Vižintina. Stane Kavčič je v svojem prespevku krepko poudaril slovensko narodno zavest in samozavest, Vižintin pa podaja pregled nad gospodarskim razvojem novogoriške občine v zadnjih dvajsetih letih.

NEKAJ STATISTIČNIH PODATKOV

Franc Leskovec prikazuje v razpravi »Kadri in gospodarstvo« stanje poklicne izobrazbe v novogoriški občini, ob primerjanju s stanjem v vsej Sloveniji. Podatki, ki jih navaja, so vse prej kot razveseljivi, saj npr. pokažejo, da je pri bankah v službi 28,3% ljudi s končano ali nedokončano osnovno šolo in brez strokovne izobrazbe (namesto 18,2%, kot bi bilo potrebno), a samo 8,8% z visokošolsko izobrazbo, namesto 29,6%, kot se zahteva. Leskovec tudi pokaže s statističnimi podatki, da ni res, da so predvsem ljudje starejše generacije tisti, ki po izobrazbi ne ustrezajo mestom, katere zasedajo. To velja tudi za mlajše generacije.

Jože Sušmelj objavlja podatke o anketi, ki je hotela ugotoviti odnos mladih do vstopa v Zvezo komunistov. Anketa med dijaki (najbrž novogoriškimi) je pokazala, da jih je 22% izjavilo, da bi vstopili v Zvezo komunistov, 36% jih je izjavilo, da ne bi vstopili, 42% pa je izjavilo, da ne vedo, kaj bi storili, če bi bili predlagani za sprejem. Največ dijakov, ki bi bili pripravljeni vstopiti, je iz družin, v katerih je že kdo član ZK; največ takih, ki ne bi želeli vstopiti, pa iz družin, v katerih ni nobenega člana ZK. Iz kmečkih družin bi vstopilo v ZK samo 8% dijakov, iz delavskih 15%; iz družin, katerih starši imajo srednjo, višjo ali visoko šolo, pa jih je največ pripravljenih pristopiti k ZK. Rezultati ankete kažejo, po mnenju avtorja, da je ZK spustila mladino iz rok.

ZAKAJ SLOVENSKO LITERATURO PREMALO PREVAJAJO?

Božidar Borko piše o prevodih iz slovenske književnosti v tuje jezike, Janez Mesesnel pa o vizijah slikarja Rafaela Nemca. O obeh prispevkih bi bilo potrebno obširneje spregovoriti, npr. zakaj doživljajo slovenska dela prevode največ v tiste jezike, kjer so odločilni predvsem državni in ideološki razlogi, oziroma »slovanska romantika s svojimi meglenimi vzori slovanske vzajemnosti«, kot pravi Borko, čeprav se slovenski pesniki »tudi v slovanskem svetu niso uveljavili na široko«, vsaj ne do najnovejšega časa. To pomeni, da je slovenska literatura iz tega ali onega razloga premalo

vabljava za zunanji svet ali da jo Slovenci sami premalo propagiramo.

Zanimivo bi bilo tudi vedeti, zakaj slikarji tako ljubijo izraz »akademski slikar«, moraa zato, da jih ne bi kdo zamenjal za pleskarje?

Zgodovinska študija o solkanskem rojaku, zdravniku in pionirju mikrobiologije dr. Marku Anronu pl. Plenciću, ki je od l. 1735 opravljal zdravniško prakso na Dunaju in napisal več znanstvenih del, za tedanji čas pomembnih, nam razkrije poglavje naše kulturne zgodovine.

Studijo sta napisala Ivan in Branko Marušič. Tudi ta študija kaže, da smo Slovenci v preteklosti v vseh pogledih držali korak z najnaprednejšimi evropskimi narodi in v nekaterih smo bili celo med najnaprednejšimi, tudi brez lastnih državnih in močnih kulturnih centrov. Naše zgodovine in tudi kulturne zgodovine se nam ne le ni treba sramovati, ampak smo lahko ponosni nanju.

ZAKAJ CERKEV NE GRE NA REVOLUCIONARNE BARIKADE

Tudi v tistem delu revije, ki je pridržana poročilom in recenzijam, je najti mnogo zanimivega, npr. esej Ludvika Zorzuta o furlanskem pesniku Pieriju Zorutiju ob stoletnici njegove smrti ali članek Rejca »Kmečko vprašanje na Goriškem«, toda prostor nam ne dopusti, da bi se razpisali o njih, četudi bi to zaslužili. Pač pa naj omenimo članek »Razumevanje in nerazumevanje bistva humanizma cerkve«, v katerem avtor Marjan Tavčar precej obširno odgovarja na nekaj kritičnih pripomb našega lista o nekem njegovem prejšnjem članku, v katerem je po našem mnenju z nerazumevanjem pisal o nalogah in naravi Cerkev. Da se od tedaj ni prikopal do večjega razumevanja bistva cerkve, dokazuje tudi ta njegov odgovor, kjer ponovno navaja celo vrsto hudih očitkov na račun Cerkev, zakaj je napravila to in to in zakaj ni napravila tega in tega.

Največ je kriva po njegovem v tem, da »še zmeraj preveč zamolčuje dejstvo socializma«, da »cerkvena hierarhija doslej, tudi ko je imela možnost, sredstva in politično moč, nikoli ni tvegala iti na revolucionarne barikade« in da »tudi danes Cerkev sviri novoovbojena in kolonialna ljudstva pred »prenagljeno revolucionarnostjo«, pred »utvaro novih mesijanizmov« (beri: socializma)« in da Cerkev »tudi danes ni sposobna in zainteresirana storiti kaj več, kot zgolj obračati se k tistim, ki imajo oblast, moč, kapital, politiko, naj bodo preudarni, dobri, darežljivi in milostni, da bo lahko tudi »ubogi Lazar« iz Afrike, Azije in Latinske Amerike malo bolj enakopravno prisedel k mizi bogatinovi, sicer se jim utegne svetovni revež še upreti.« (Dalje) I. J.

Gostovanje Slovenskega gledališča

Pred novo premiero, ki bo v nedeljo, 3. decembra v Kulturnem domu, je Slovensko gledališče zaključilo svoj prvi ciklus gostovanj. 13. novembra je naše gledališče gostovalo v Celju s Pirandellovo komedijo »Saj ni zares« in je ob prenapolnjeni dvorani zabeležilo velik uspeh. 14. novembra je z isto komedijo SG gostovalo v Mariboru na festivalu najboljših predstav slovenskih gledališč. V Mariboru je uspeh pomenil ponovno afirmacijo našega gledališča. V okviru proslav ob stoletnici dramatičnega društva je SG 15. novembra v Drami SNG uprizorilo Brnčičevo dramo »Med štirimi stenami« in 16. novembra v Mestnem gledališču ljubljanskem komedijo L. Pirandella »Saj ni zares«. In če je Brnčičeva drama v naši uprizoritvi pomenila obnovo po krivici pozabljenega teksta, je Pirandellova komedija v Mestnem gledališču zablestela, tako da so se ljubljanski kritiki izrazili o našem ansamblu v superlativih. Ob tej priložnosti je bilo izraženo mnenje, da je stvaritev Jožka Lukeša v vlogi Baranca vredna najvišjega priznanja. 20. novembra je SG gostovalo v Kranju z dvema predstavama »Saj ni zares«, tako kakor 21. novembra, ko je naše gledališče gostovalo na Jesenicah.

Slovensko gledališče iz Trsta je na svoji tur-

BOŽIČNA IN OTROSKA RAZSTAVA V NEMŠKEM KULTURNEM INSTITUTU

V Nemškem kulturnem inštitutu je odprta vse dni v tednu razen sobote, od 17. do 20. ure, razstava fotografij otrok, ki obiskujejo tečaje nemščine v tem inštitutu. Shkaja jih je Maries Kappelhoff, spremeno besedilo pa je napisal Manfred Triesch.

V soboto, 2. decembra ob 18.00 bo predaval v Nemškem kulturnem inštitutu pisatelj Gustav Rene Hocke v italijanščini o politiku Ernstu Robertu Curtisu in ideoloških osnovah evropskega pojmovanja. Pisatelj Hocke je član »Nemške akademije za jezik in literaturo«.

6. decembra ob 18.00 pa bodo odprli v Nemškem kulturnem inštitutu (v dvoranji v pritličju) zanimivo in privlačno razstavo »Božični trg v Nemčiji«. Prireja jo Goethe Institut iz Münchena. Odprta bo do 22. decembra, vse dni razen sobot in nedelj, od 17. do 20. ure.

9. decembra bo koncert na ploščah mladostne opere Richarda Wagnerja »Die Feen« (Vile). Na razpolago bo izvleček iz libreta. Začetek ob 17.00, konec okrog 20. ure.

KNJIŽNA RAZSTAVA

Od 25. novembra do 3. decembra je odprta v Miranu VII. razstava knjige, ki jo prireja Zveza italijanskih založnikov pod pokroviteljstvom državnega predsednika in ministrskega predsedstva.

Razstava zavzema 22 dvoran v bivši kraljevi palači. Udeleženih je 116 založb, ki so razstavile 8000 zvezkov najrazličnejše vsebine. V okviru razstave sta na ogled še dve zanimivosti, in sicer razstava literarnih strani italijanskih dnevnikov ter razstava vseh književnih del, ki so prejela v letu 1967 kako literarno nagrado. Razstava ima namen širiti zanimanje za lepo knjigo in dvigniti kulturno raven italijanskega ljudstva.

FAKSIMILE »KRSTA PRI SAVICI«

Mladinska knjiga v Ljubljani bo izdala v zbirki »Monumenta litterarum slovenicarum« faksimile Prešernovega »Krsta pri Savici«, natančen posnetek edinega ohranjenega izvoda revizijskega rokopisa iz leta 1836 in fototipski ponatis prve knjižne izdaje. Naročila sprejemajo knjigarne. Na razpolago je tudi še nekaj izvodov faksimila rokopisa Prešernovih Poezij.

Mladinska knjiga bo s tem izredno ustregla ljubiteljem slovenske knjige.

PEVSKI ZBOR JACOBUS GALLUS ISČE NOVE PEVCE

Prijavijo se lahko vsi ljubitelji zborovskega petja, tudi taki, ki še niso sodelovali v nobenem pevskem zboru.

Razglasitev velja za: SOPRANE, od 18. do 30. leta; ALTE od 18. do 40. leta; TENORJE od 18. do 35. leta; BASE od 18. do 45. leta.

Avdicije se vršijo vsak ponedeljek in vsak četrtek ob 20. uri na sedežu zbora v Ul. R. Manna 29. Razglasitev velja do 30. decembra 1967.

—0—

NOVE IZDAJE

V tisku je pesniška zbirka Vinka Beličiča »Gmajna«, ki obsega 25 pesmi. Založila jo je »Mladika«.

V tisku v tiskarni »Graphis« je tudi obširna etnografsko-zgodovinska študija Franca Jeza »Skandinavski izvor Slovencev«.

Ta teden bosta izšli tretja številka »Pastirčka« (na 32 straneh) in 2. številka »Galeba«.

Sport med našo mladino

Za našo športno rubriko smo povabili k rednemu sodelovanju Edija Košuta, kapetana namiznoteniške ekipe SZ »Bor«, ki ni samo navdušen in aktiven športnik, temveč tudi skrben in kritičen spremljevalec vsega športnega dogajanja, zlasti med našo slovensko zamejsko mladino. Prepričani smo, da bodo naši bralci z zanimanjem sledili njegovemu pripovedovanju. (Ured.)

Urednikovo prošnjo sem rade volje sprejel. Predvsem zato, ker predstavlja šport v resnici važno komponento zamejskega slovenskega udejstvovanja. Teža več nihče ne zanika. Predvsem slovensko mladino je res množično zajel, kar vidno izpričuje izreden uspeh 10. slovenskih jubilejnih športnih iger.

V tej rubriki, kateri se bom po svojih močeh rad posvetil, bom obravnaval predvsem naš domači šport na Tržaškem. Teža je sedaj res veliko in snovi torej ne bo manjkalo. Skušal bom naše športne dogodke oceniti z zdravo in konstruktivno kritiko, včasih pa tudi seveda z avtokritiko, ker se tudi sam aktivno športno udeležujem.

NAMIZNI TENIS

Ne zamerite mi, če začnem s svojo disciplino. Dejstvo pa je, da je po zadnjih dogodkih in splošnem mnenju prav namizni tenis postal najresnejša panoga pri S. Z. BOR. Takoj Vam bom razložil zakaj. Začnimo že pri letošnjih jubilejnih slovenskih športnih igrah. Vsi se strinjajo, da je prav namiznoteniški turnir predstavljal daleč najkvalitetnejše tekmovanje športnih iger, posebno še, ker je bil odbojarski turnir zaradi neresnosti nekaterih močnih ekip, ki so se sicer vpisale, a se niso pojavile na igrišču, letos veliko slabši kot prejšnja leta. Za tem moram tukaj omeniti velik dogodek, ki ga je letos predstavljala realizacija 3. Borove nagrade. Mladinski turnir, ki je letos najresnejša tovrstna manifestacija v Italiji sploh, je dosegel izreden uspeh. Prisotnih je bilo okrog 350 navdušenih navijačev. Imeli smo celo čast, da nas je obiskal jugoslovanski veleposlanik v Rimu dr. Srdjan Prica, poleg njega pa še predsednik NTZ Slovenije Peter Dular in gen. sekretar NTZ Jugoslavije Slobodan Jeremič. Za rezultate turnirja samega ste gotovo že zvedeli, naj omenim samo čar, ki ga je posredoval s svojo izredno igro večkratni jugoslovanski državni orvak Ištvan Korpa. 22. letnj študent na ljubljanski univerzi, osmi na svetovni rang-listi. Dopodka ni prezrla niti italijanska radiotelevizija, ki je posredovala sicer kratek, a prijeten posnetek glavnih finalnih srečanj. S tem je, mislim, prvič italijanska RAI TV snemala manifestacijo, ki jo je organiziralo naše športno združenje.

Preidimo tako končno k najvažnejšim, najbolj konkretnim vestem. Pred dvema tednoma se je začelo tekmovanje B lige. S. Z. BOR nastopa letos v postavi: Edi Bole, Adrijan Tavčar in jaz. Zapustil nas je moj brat Boris, ki letos igra za državnega prvaka A lige »Soffitta« iz Trsta. Verjetno že veste, kako je do tega prehoda prišlo. Boris študira na I. S. E. T-u v Rimu. Ker za nastope v B ligi ne more dobiti dopusta, ki je predviden samo za prvotligaška tekmovanja, ga je S. Z. BOR za eno leto posodilo Soffitti. Že lani je namreč Boris od 9 srečanj B lige lahko igral le 3 in nam le zaradi tega lani šeni uspelo iti v A ligo. Letos smo torej startali brez Borisa. V začetku smo bili veliki pesimisti, sedanjí položaj pa se nam zdi naravnost neverjeten. Po dveh odigranih kolih smo čvrsto v vodstvu lestvice kot edina nepremagana ekipa D skupine B lige, v kateri nastopa 5 moštev: Robur Rosija, T. T. Merano, Brooklyn Treviso, Centro giovanile iz Trsta in S. Z. BOR. Mi smo doslej igrali dvakrat na tujih tleh in smo obakrat prepričljivo zmagali. Proti C. G. S. s 6:3, preteklo nedeljo v Meranu pa kar z 9:0. Vsi trije smo v dobri formi, k čemur je odločilno pripomogel vesten poletni trening. Najbolj pozitiven je komaj 18-letni Edi Bole, ki že sedaj predstavlja veliko nado namiznega tenisa v Italiji. Tudi Tavčar se je v zadnjem srečanju zelo potrudil. Igral je borbeno in premišljeno. Sam sem s svojo igro kar zadovoljen.

Še važnejša novica pa je za nas zmaga C. G. S. iz Trsta v Trevisu z glatkim 7:2. Brooklyna iz Trevisa smo se doslej najbolj bali. Bil je na papirju in po slavi igralcev, ki ga zastopajo, favorit za zmago v naši skupini, čeprav smo mi le hranili majhno upanje. Treviso je bil namreč pred leti državni prvak A lige, ko je bila trojica Furlanetto, Trevisin in Trifoglio praktično nepremagljiva. A za vse tečeje leta, Trevisil več ne nastopa, Furlanetto še vedno igra, a ni več on, Trifoglio pa, nekdanja št. 1. italijanske juniorske reprezentance, ki je zadal dobro znanemu Tržačanu Orecchiniu veliko nekočih porazov, je po daljšem presledku spet prijel za lopar. Sedaj mu očitno še kar gre od rok, vendar tako on, kot tudi Furlanetto, sta za vsakogar nevarna gosta. Zelo važna bo torej tekma, ki jo bomo odigrali 17. decembra na domačih tleh prav proti Trevisu. Do takrat ne igramo drugih srečanj in so zato vsi naši treningi usmerjeni prav na ta odločilni spopad. Če tokrat zmagamo, nam A liga skoraj ne more uiti. Prepričan sem torej, da nas bo naše občinstvo, predvsem mladina, v polnem številu prišla bodrit in morda odločit o zmagi.

Edi Košuta

Novice po svetu

V Vietnamu so se Američani rešili obkolitve na visoki planoti in odbili severnovietnamske polke. Boji pa se nadaljujejo na drugih krajih. Nadaljujejo se tudi bombardiranja severnovietnamskih mest.

Egiptovski predsednik Nasser je imel bojevit govor, v katerem je v bistvu odklonil angleško resolucijo, sprejeto v Varnostnem svetu, za poravnavo spora z Izraelom.

V kratkem bo sklican nov arabski vrhunski sestanek, da bodo razpravljali glede spora z Izraelom. Arabci se še vedno niso odpovedali misli, da bi z orožjem uničili Izrael, le da so prešibki za to.

Nad Zagrebom so pretekli teden opazili in fotografirali tri neznane leteče predmete. Sijali so z modrikasto svetlobo. Dva sta bila negibna, tretji pa se je premikal. Zatrjujejo, da niso bili umetni sateliti.

Vasi v okolici Lisbone je zadela v noči od sobote na nedeljo strašna povodenj, ki je zahtevala okrog 320 ugotovljenih smrtnih žrtev. Mnogo ljudi pa še pogrešajo. Povodenj so povzročili nalivi ter veter in visoka plima, ki sta gnala vode reke Tago in pritokov nazaj proti obalam.

S TRŽAŠKEGA

Slovensko planinsko društvo v Trstu priredi v nedeljo, 3. decembra, ob 17. uri v prostorih prosvetnega društva Barkovlje (ul. Cerreto)

alpinistični krst

Vabljeni so vsi prijatelji naših gora in smučarskega športa.

REVIJA PEVSKIH ZBOROV

Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu prireja dne 3. decembra 1967 ob 17. uri nastop pevskih zborov. Nastop bo v Marijinem domu v Rojanu.

Spomini iz prve svetovne vojne

■■■ 76 ■■■■■ V RUSKEM UJETNIŠTVU ■■■■■ Inž. J. R. ■■■

A tudi po tem špirtu so segli že skoraj zastrupljeni pijanci in preiskava na preizkuševališču v Todoreštin nam je odkrila najenostavnejši postopek, kako so spremenili zastrupljeni destilat v neškodljivega: Skozi hleb rženega kruha so filtrirali gorilni špirit in dobili čisti destilat. Nato so skozi isti hleb filtrirali enako količino vode, ki je vsrkala vse kapljice špirta, ki so ostale v kruhovi sredici. Oba filtrata so premešali in tako dobili dobro vodko. In sredico? Baje so najprej poskušali s prašičem, kateremu so dali te sredice. Ker je prašič z veseljem požrl in mu ni bilo nič, so poskušali tudi sami uživati dotični kruh.

Drugi dan zjutraj so Fomičevi odpotovali. Blaga niso imeli mnogo, saj so bile postelje, omare, mize in stolice last uprave. Svoje stvari so spravili v nekaj kovčkov in zabojev. Pri slovesu mi je Evdokija šepnila, da bo pisala. Ko sem ji hotel pomagati na voz, je hitro priskočil voznik in me skoraj neprijazno odrinil ter ji sam pomagal. Odpeljali so se proti gozdu, jaz pa sem

šel naravnost na vremensko opazovalnico. Saj sem bil zadovoljen, da so odpotovali vsi Fomiči z Evdokijo vred, a vseeno mi je bilo nekoliko hudo. Saj je vedno hudo, če se ločiš od človeka, ki ti ni nič hudega napravil, in če se zavedaš, da se od njega za vedno poslavljajš, zlasti pa če veš, da ti je bil vsaj malo naklonjen. Na predvečer odhoda je bil skromen poslovilni večer. Povabil me je Matfej Fomič, a udeležiti sem se ga mogel šele okoli devete in pol, po zapisavanju vremenskih podatkov. Bili so zbrani v običajnem prostoru v bivšem nabljudateljevem stanovanju. Če je pri nas kakšen poslovilni večer, je navadno zelo živo, precej veselja in tudi mogoče nekoliko solz. Tu pa je bilo precej tiho. Saj tudi ni bilo čudno. Prisotni so bili trije Moldovani in ena Moldovanka, to je Fomičevi in voznik, ter tri Ukrajinke, dve Feldšerjevi in Malakanka. Med domačimi ni bilo druge vezi, kot potreba po družbi, v kateri pa si niso znali nič povedati. Zato so igrali duraka, da je bilo malo bolj živo.

Trdnih medsebojnih ljubezenskih vezi ni bilo opaziti, čeprav so bili trije moški in štiri dekleta, vse godno za poroko, a neporočeno. Potem pa postrežba. Ta je zelo plehka: samovar, biškoti in varenje od brusnic. Nič takega, ki bi izsililo iz teh sedem mladih grl kakšno pesem. Temu se sicer ni čuditi, ker so bila tu zastopana dva jezikovno nesorodna naroda, ki pa sta si bila po krvi zelo blizu.* (Dalje)

* Opomba: Pred 150 leti in še pozneje so mnogi šolani Romuni hoteli nasloniti romunščino na slovansko podlago, a niso uspeli. Jezik sedaj pridno čistijo, a vseh slovanskih izrazov najborž ne bodo nikdar zamenjali.

Iz Gorice

KULTURNI PRIREDITVI

V nedeljo, 3. decembra, bo gostoval ob 16. uri v prosvetni dvorani na Verdijevem korzu v Gorici Orkester Glasbene Matice iz Trsta. Dirigiral bo Oskar Kjuder.

—0—

Dne 5. decembra bo ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani predavanje iz prve svetovne vojne: »Leta 1915 do 1918 ob Soči v besedi in slikah«. Izvajali bodo igralci iz Nove Gorice.

Srečka

Riše ANDREJ NOVAK

32

na podstrešju

Piše TONE FORNEZZI

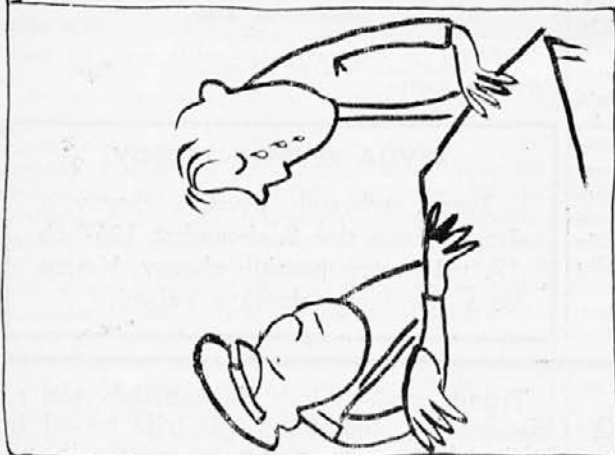

la, da se jima o šifri in leksikonu niti ne sanja in da sploh nista nikoli na podstrešju.

Darko, Pika, ki je bil — to mimogrede — junak večera, in miličniki so tolažili Marka, ki se je bolj in bolj zavedal svoje krivde.

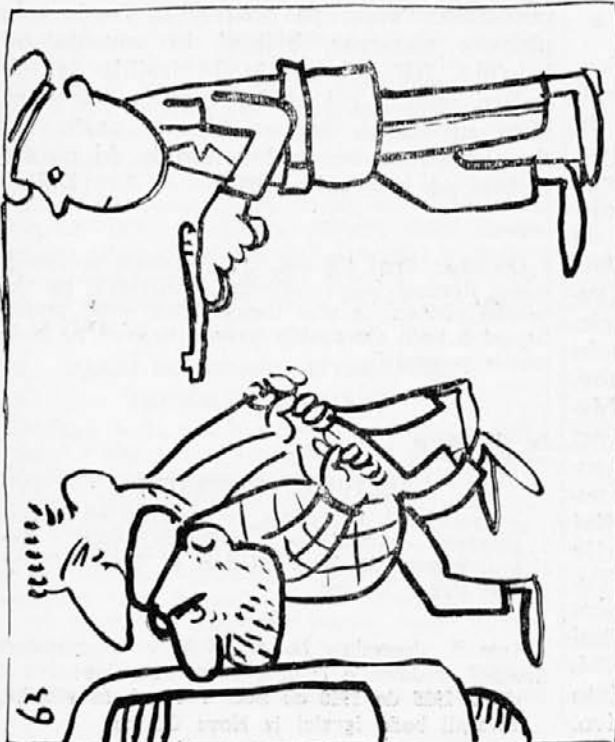
»Jaz sem kriv, jaz sem vsega kriv, je tiho hipal.

»Seveda, ti si kriv, da smo odkrili ta dva lopova, ki ju že dalj časa iščemo,« mu je očetovsko dejal komandir.

Tam je sele objokani Marko povedal, da je bil ves njihov trud zaman, ker je zadnja platnica leksikona, v kateri je bila zalepljena njihova srečka, odtrgana in je ni nikjer.

Miličniki so krepko prijeli oba pokvarjenca, ju preiskali in našli pri njiju revolver. Čeprav so iskali listek z napisano šifro blagajne CENTRO IMPORT EXPORTA, ga niso našli. Tudi o zadnji platnici leksikona ni bilo ne duha ne sluha. Lopova pa sta trdi-

63. Se preden sta se razbojnika utegnila pobrati, sta bila z liscami priklenjena drug za drugega.

»Tako, tička moja, zdaj pa res brez šale!« je mrko v roki. »Samo premaknita se, pa vama nasujem svinca med rebra. Druga ne zaslužita pokvarjenca, ki se spravljata na otroke!«

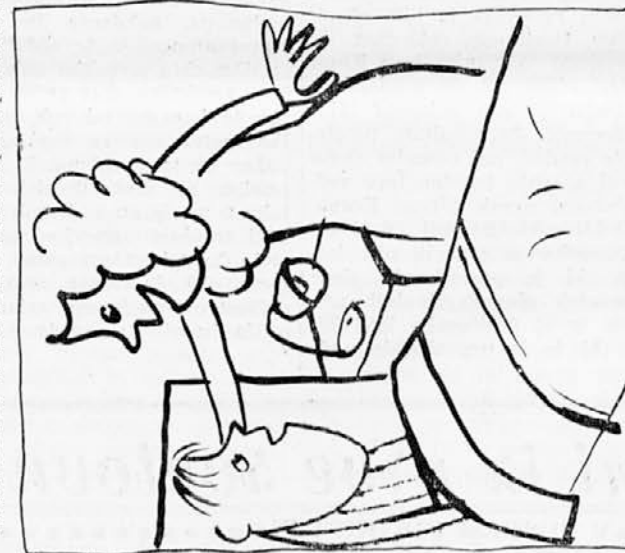
Kmalu zatem so se pripeljali po ulici miličniki v avtu, ki jih je po telefonu poklical pismonoša. Vsi so se potem odpeljali na postajo Ljudske milice.

ko zgodilo ravno tako meni in Piku. Vse sem razmislil in vse se mi zdi, da bi samo izgubljal čas, če bi še naprej iskali tisto vražo platnico,« ga je spodbudno tolažil Darko. Resno in preudarno je govoril.

»Toda kaj naj storimo? Pomisli na Drejca!« je zastokal Marko.

»O, ne bomo vrgli puške v kotuzo. Nekaj perfektnega sem se spomnil!«

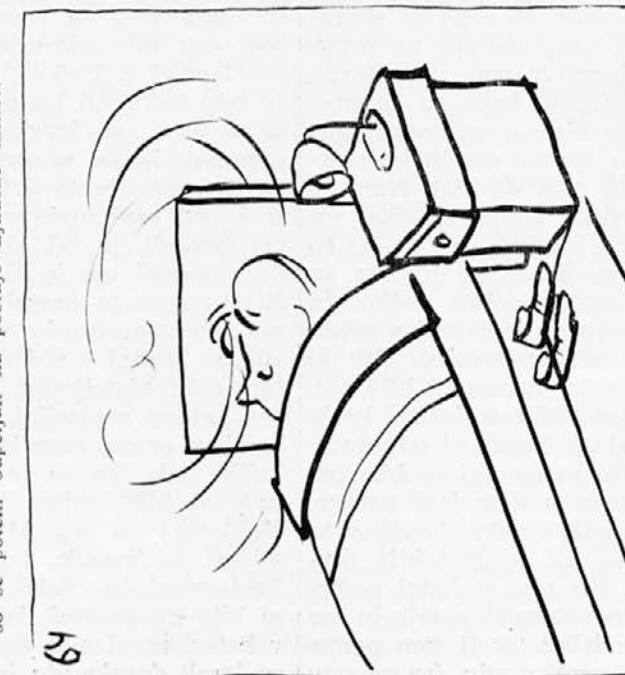
bila zalepljena srečka. Sele proti jutru je trdno zaspal. Toda iz teme se je spet prikradel režeči se Feliks in ga krepko stresal za ramena.

Prestrašen je odprl oči. Bila je mama.

»Vstani, sine, prijatelja te že čakata!«

Marko je brž skočil iz postelje. Zaskemelo ga je v očeh, ko se je obrnil proti oknu, skozi katerega so v snopih padali slepeči sončni žarki.

»Poslušaj, Marko! Nikar se ne žri! To bi se lah-

64. Tisto noč se je zdelo Marku, da spi na vrtljaku, ne pa v postelji. Kar naprej se je vrtel na ogromni pletenki, polni bencina, vsi trije so bili privezani na njej. Feliks in Albert pa sta med bobnečim krohotom metala v steklenico goreče vžigalice.

Vedno znova se je prebujal iz blodetih sanj. Planil je ves premočen pokonci in tedaj se je spomnil na nesrečno platnico starega leksikona, v kateri je